

H s "Hát Xoan Phú Th " đã đ c hoàn thi n và g i đ n UNESCO xem xét công nh n là Di s n phi v t th c n b o v kh n c p c a nhân lo i. Qua quá trình xây d ng h s , cùng v i v i c kh ng đ nh các giá tr c a hát Xoan, nh ng gi i pháp b o t n di s n này trong t ng lai.

Chúng tôi đã có cu c trao đ i v i ông Nguy n Ng c Ân, Giám đ c S Văn hóa Th thao và Du l ch Phú Th v v n đ này.

Th a ông, h s n "Hát Xoan Phú Th " đ c xây d ng trong th i gian khá nhanh, ch trong 6 tháng. Nh ng chúng tôi đ c bi t công v i c chu n b cho h s khá công phu?

Sau ca tr u, "Hát Xoan Phú Th " là di s n phi v t th th hai c a Vi t Nam ng thí danh hi u **Di s n phi v t th c n b o v kh n c p c a nhân lo i**

. Th i gian chúng tôi b t tay vào làm h s là 6 tháng, nh ng chúng tôi đã có s chu n b tr c đó hai năm. B h s hát Xoan là công s c c a nhi u nhà nghiên c u chuyên nghi p và S Văn hóa - Th thao - Du l ch cùng các ngh nh n Phú Th , sau hàng ch c h i th o l n nh và r t nhi u cu c đ i n đã tìm ki m, ph c d ng đ c tr ng c a hát xoan nguyên g c. Cùng v i h s khoa h c bài b n v giá tr , đ c tr ng và yêu c u b o v kh n c p c a hát Xoan, h s đ c chu n b công phu c v h th ng nh t li u, các hình nh ph c d ng và các tài li u nghiên c u v lo i hình văn ngh dân gian đ c s c này c a vùng Trung du đ t T . Theo đánh giá

chung, họ sẽ hát Xoan đã được chuần bẻ chu đáo, công phu và chúng ta có quyền hy vọng vào thành công của đội của mình này.

Thưa ông, trong họ sẽ, chúng ta nêu bất nhĩng giá trị nào của hát Xoan?

Nét đặc sắc của hát Xoan là hát vào mùa Xuân, ở cửa đình, chủ yếu dành cho các vua Hùng. Cách hát gồm 14 làn điệu, nội dung bài hát: về sinh hoạt của người nông dân trong nông nghiệp như mót cá, tình duyên... Trong quá trình đi sưu tra sưu tầm chúng tôi đã tìm được 14 làn điệu này.

Nghệ thuật hát Xoan là đặc trưng riêng của Phú Thọ. Hiện nay so với dòng khác như quan họ, ca trù, thậm chí những người hát Xoan cũng ngại hát, do mất giai điệu nên họ sợ chủ yếu để quan tâm. Chúng tôi xin khẳng định hát Xoan là di sản văn hóa và nghệ thuật vì nó bảo mai mốt đi tìm nghệ thuật này, mà người phải có sự hỗ trợ của các tổ chức cho người dân được bảo tồn và phát triển.

Thưa các trưởng của các phòng Xoan hiện nay ở Phú Thọ ra sao thưa ông?

Hiện nay ở Phú Thọ chỉ có 4 phòng Xoan gốc, chủ yếu là ở Việt Trì. Nghệ nhân cao tuổi nhất là 98 tuổi, còn khoảng 17 nghệ nhân cũng đã trên 70. Mất trong những khó khăn của chúng tôi là thời hạn tham gia vào hát Xoan của nghệ nhân, nguồn kinh phí còn hạn hẹp. Tuy hiện nay có hỗ trợ cho các nghệ nhân, nhưng còn hạn chế. Sau khi lập hồ sơ thì chúng tôi lập 20 đội ở thành phố Việt Trì và lân cận, sinh hoạt tập thể ở các làng văn hóa, tháng mới lập nên hoặc mất tuấn mất lộc.

Tên Phú Thọ có ý định thành lập một đoàn hát Xoan đi biểu diễn trong nước và quốc tế hay không?

Hiện nay ngành văn hóa chúng tôi đang triển khai việc thành lập một đoàn hát Xoan đi biểu diễn các nước. Trong thời gian vừa qua, chúng tôi cũng đã đưa hát Xoan đi biểu diễn ở nhiều nước trong nước và nước ngoài như ở các nước trong khu vực. Chương trình biểu diễn của đoàn nghệ thuật hát Xoan Phú Thọ đã thu hút sự chú ý và có vũ hội tình cảm gia đình nghiên cứu văn hóa dân gian quốc tế và khu vực cùng đông đảo khán giả các nước đã từng ghé thăm như Thái Lan, Hàn Quốc... Những giai điệu mượt mà, tươi vui dí dỏm của Xoan đã chinh phục hàng ngàn

khán giả bằng những tràng pháo tay không dứt và đội lữ nhi u ở n t t ng t t đ p trong lòng b n bè.

Trong h s trình UNESCO, chúng ta đã nêu ra ch ng trình hành đ ng c th gì đ b o t n và phát tri n hát Xoan trong th i gian t i, th a ông?

Đội v i t nh Phú Th đã xây đ ng m t ch ng trình hành đ ng sau khi l p h s . Th nh t là ph c đ ng l i 20 đ i Xoan trên thành ph Vi t Trì và các huy n lân c n. Th hai là có ch đ đ i ng các ngh nh n cho x ng đáng. Th ba là đ a hát Xoan đ a vào tr ng h c. Thành l p các đ i giao cho các phòng văn hóa các huy n t ch c và duy trì, m t m t xã h i hóa, m t m t có kinh phí đ h tr cho v c ph c đ ng hát Xoan.

Th a ông, trong th i h n đ i, làm th nào đ g i quy t hài hòa bài toán b o t n và phát tri n hát Xoan?

Gi a b o t n và phát tri n trong xu th h i nh p luôn luôn c n có cách nhìn m i. Trong nguyên tắc b o t n thì b o t n nguyên g c m i có giá tr . Nh ng trong v c duy trì cái cũ mà không đ a nh ng cái m i vào thì cũng là c c đoan, cái m i vào đ n đâu l i là v c c n nghiên c u. Ví d nh trang ph c c a hát Xoan c thì khó nhìn, trong bi u di n hi n nay c n đ i m i v trang ph c và đ i m i m t s lần đ i u, nh ng đ i m i ph i trên nguyên tắc là ph i b o t n các giá tr nguyên g c.

Xin c m n ông./.

- *Thiên Thanh t/h n* -

H s "Hát Xoan Phú Th " ng c vào danh sách Di s n văn hóa phi v t th c n đ c b o v kh n c p c a nh n lo i đã chính th c g i t i UNESCO theo đúng th i h n (tr c ngày 31-3-2010). Nh v y, sau ca trù, đây là di s n phi v t th th hai c a Vi t Nam ng th danh h u Di s n phi v t th c n b o v kh n c p. Theo l trình, tr c tháng 9-2010, Ban Th ký UNESCO s xem xét h s và thông báo yêu c u b sung thông tin n u c n. Tháng 10-2010,

UNESCO s t n hành th m đ nh xem h s có đ y đ và h p l hay không.

